

ZAXIRALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH

To'lakova S.A.

BH-16 guruhi talabasi

Ilmiy rahbar: PhD, Dotsent, Djumanov S.A.

Annotatsiya - Zamonaviy xo'jalik yuritish sharoitlari zaxiralarini hisobga olishni doimiy ravishda takomillashtirish zaruratini belgilab bermoqda. Bu esa korxonalar resurslarini boshqarish samaradorligiga qo'yiladigan talablarning ortishi bilan bog'liqdir. Zaxiralarni hisobga olish iqtisodiy faoliyatning barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi, chunki uning sifati rejalashtirish aniqligi, xarajatlarni minimallashtirish va foydalilikni oshirishga ta'sir ko'rsatadi. Maqolada zaxiralarini hisobga olishning asosiy yondashuvlari va usullari ko'rib chiqilgan, ushbu sohadagi mavjud muammolar tahlil qilinib, ularni hal qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar taklif etilgan. Ayniqsa, ma'lumotlarni qayta ishlash tezligi va aniqligini oshirishga xizmat qiluvchi raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirilgan hisob tizimlarini joriy etishga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqot doirasida qilingan xulosalar korxonalariga tez o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish va resurslardan samarali foydalanish orqali raqobatbardoshlikni ta'minlash strategiyalarini ishlab chiqishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: zaxiralarini hisobga olish, hisobni optimallashtirish, zaxiralarni boshqarish usullari, hisobning raqamlashtirilishi, jarayonlarni avtomatlashtirish.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotning rivojlanishi va raqobatning oshishi sharoitida korxonalar o'z resurslarini boshqarish samaradorligini oshirish zarurati bilan duch kelmoqda. Ishbilarmonlik barqarorligi va rentabelligini belgilovchi asosiy omillardan biri bu zaxiralarini hisobga olishni tashkil etishdir. Aynan ushbu faoliyat

yoʻnalishi korxonaning rejalashtirish, xaridlar, omborxonada saqlash va taqsimot jarayonlariga sezilarli taʼsir koʻrsatadi. Hisobdagi xatolar yoki uning yetarlicha optimallashtirilmagani qoʻshimcha xarajatlarga, mijozlarni yoʻqotishga va raqobatbardoshlikning pasayishiga olib kelishi mumkin. Bugungi kunda zaxiralarini hisobga olish nafaqat nazorat vositasi, balki strategik boshqaruvning muhim elementi boʻlib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, jarayonlarni avtomatlashtirish va yangi yondashuvlarni qoʻllash korxonalarga bozor talablariga samaraliroq moslashishga imkon beradi. Biroq, koʻplab tashkilotlarning amaliyotida hanuzgacha eskirgan hisob usullari saqlanib qolmoqda, bu esa zamon talablariga javob bermaydi va barqaror rivojlanish uchun xavf tugʻdiradi. Mazkur maqolada zaxiralarini hisobga olishning zamonaviy yondashuvlarini tahlil qilish, korxonalar duch kelayotgan muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish boʻyicha yechimlarni ishlab chiqishga eʼtibor qaratilgan. Unda nafaqat anʼanaviy hisob usullari, balki zaxiralarni boshqarishda yangi sifat darajasini taʼminlay oladigan raqamli vositalardan foydalanish imkoniyatlari ham koʻrib chiqiladi. Bunday tadqiqot katta dolzarblik kasb etadi, chunki zaxiralarni toʻgʻri hisobga olishni tashkil etish xarajatlarni kamaytirishga, mijozlarga xizmat koʻrsatishni yaxshilashga va korxonaning umumiy iqtisodiy samaradorligini oshirishga hissa qoʻshadi.

ASOSIY QISM

Zaxiralarini samarali boshqarish har qanday korxonaning muvaffaqiyatli faoliyatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi, uning koʻlami va faoliyat sohasi qanday boʻlishidan qatʼi nazar. Biroq, zaxiralarni hisobga olish koʻpincha eng murakkab vazifalardan biri boʻlib qoladi, chunki bu nafaqat professional yondashuvni, balki innovatsion yechimlarni joriy etishni ham talab etadi. Hisobning yuqori aniqligi va tezkorligini taʼminlash, shuningdek, saqlash va logistika xarajatlarini optimallashtirish uchun mavjud usullarni har tomonlama tahlil qilish va ularni modernizatsiya qilish zarur. Anʼanaviy hisob usullarining muammolari. Anʼanaviy yondashuvlar, qoʻlda maʼlumotlarni qayta ishlash yoki eskirgan dasturiy

yechimlarga asoslangan hisob usullari bilan bir qatorda, bir qator qiyinchiliklar bilan bog‘liq. Bular orasida ish jarayonlarining yuqori mehnat talabligi, ma‘lumotlarni kiritish va qayta ishlashdagi xatoliklar xavfining yuqoriligi hamda cheklangan tahliliy imkoniyatlar alohida ajralib turadi. Bundan tashqari, bunday usullar zaxiralar hajmi va tuzilmasidagi o‘zgarishlarga moslashish uchun yaroqsiz bo‘lib, ayniqsa, dinamik bozorda bu jiddiy muammo tug‘diradi. Zaxiralarni inventarizatsiya qilish usullarining kamchiliklariga ham alohida e‘tibor qaratish kerak. Amaliy hisob ma‘lumotlari bilan faktik holatning mos kelmasligi rejalashtirish va hisobot tuzish jarayonlarining buzilishiga olib keladi. Ushbu muammoni bartaraf etish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish va hisobni avtomatlashtirish darajasini oshirish zarur. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish istiqbollari. Zaxiralarini hisobga olishni takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlaridan biri raqamli texnologiyalarga o‘tish hisoblanadi. Omborlarni boshqarishning avtomatlashtirilgan tizimlari (WMS) va ularni korporativ hisob tizimlari bilan integratsiya qilish ma‘lumotlarni qayta ishlash tezligini sezilarli darajada oshiradi, xatolik ehtimolini minimallashtiradi va operatsiyalarning shaffofligini ta‘minlaydi. Ushbu tizimlar zaxiralarni qabul qilish va sarflanishini hisobga olish bilan birga avtomatik tahliliy hisobotlarni shakllantirishni ta‘minlaydi, bu esa menejerlarga asoslangan qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

RFID texnologiyalari (radiochastotali identifikatsiya) alohida qiziqish uyg‘otadi. Ular mahsulotlarni identifikatsiya qilish va hisobni avtomatlashtirish jarayonlarini soddalashtiradi. Ushbu texnologiyalar inventarizatsiya vaqtini qisqartiradi va zaxiralarning harakatini aniqroq kuzatishga imkon beradi. Shuningdek, sun‘iy intellekt va mashina o‘qitishga asoslangan tahliliy platformalarni joriy etish muhim yo‘nalishdir. Ushbu vositalar zaxiralarga bo‘lgan ehtiyojni prognoz qilish, potentsial muammolarni erta bosqichlarda aniqlash va ularni bartaraf etish uchun optimal yechimlarni taklif qilish imkoniyatiga ega. Amaliy tavsiyalar. Zaxiralarini hisobga olishning mukammal usullariga muvaffaqiyatli o‘tish uchun korxonalar bir qator omillarni inobatga olishlari kerak.

Birinchiidan, mavjud biznes-jarayonlarni har tomonlama tahlil qilish va ularning zaif tomonlarini aniqlash zarur. Ikkinchiidan, korxonada faoliyatiga mos keluvchi va yangi texnologiyalarni mavjud infratuzilmaga samarali integratsiya qilish imkonini beruvchi dasturiy yechimlarni tanlash lozim. Nihoyat, xodimlarni o‘qitishga va hisob ma’lumotlari bilan ishlashda aniqlik va mas’uliyat madaniyatini shakllantirishga alohida e’tibor berish kerak. Hisobni optimallashtirishning ahamiyati. Zaxiralarni hisobga olish usullarini takomillashtirish korxonada faoliyatiga kompleks ta’sir ko‘rsatadi. Bu saqlash xarajatlarini kamaytirishga, ta’minot va logistika jarayonlarini yaxshilashga hamda mijozlarga xizmat ko‘rsatish sifatini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, zaxiralarni aniq va tezkor hisobga olish korxonalariga o‘zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish, xatarlarni kamaytirish va barqaror o‘shishni ta’minlash imkonini beradi. Zamonaviy iqtisodiy faoliyat sharoitida zaxiralarni hisobga olish oddiy texnik vazifa bo‘lishdan chiqib, boshqaruvning strategik vositasiga aylanib bormoqda. Bu vosita korxonalariga raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

XULOSA

Zaxiralarni hisobga olish usullarini optimallashtirish va takomillashtirish zamonaviy sharoitlarda o‘z faoliyatining samaradorligini oshirish va raqobatbardoshligini ta’minlashni maqsad qilgan korxonalar uchun muhim vazifa hisoblanadi. Tadqiqot davomida zaxiralarni hisobga olishning an’anaviy yondashuvlari bilan bog‘liq asosiy muammolar ko‘rib chiqildi, shuningdek, innovatsion texnologiyalar va avtomatlashtirilgan tizimlarni joriy etish istiqbollari tahlil qilindi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, eskirgan hisob usullaridan foydalanish korxonalarining resurslarni boshqarish imkoniyatlarini sezilarli darajada cheklaydi, ma’lumotlarning aniqligini pasaytiradi va qo‘shimcha xarajatlarga olib keladi. Zamonaviy texnologiyalarni, jumladan, avtomatlashtirilgan omborlarni boshqarish tizimlari, RFID texnologiyalari va sun’iy intellekt asosidagi tahliliy platformalarni joriy etish ushbu cheklovlarni bartaraf etishga, jarayonlarning shaffofligini

oshirishga va xatolik ehtimolini minimallashtirishga imkon beradi. Zaxiralarini hisobga olish usullarini takomillashtirish bo‘yicha strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish kompleks yondashuvni talab qiladi. Bu jarayon mavjud ish jarayonlarini tahlil qilish, mos avtomatlashtirish vositalarini tanlash, shuningdek, xodimlarni o‘qitish va korporativ madaniyatni yangi sharoitlarga moslashtirishni o‘z ichiga oladi. Bunday yondashuv natijasida nafaqat hisobning aniqligi va tezkorligi oshadi, balki korxonaning umumiy iqtisodiy ko‘rsatkichlari ham yaxshilanadi. Zaxiralarni hisobga olishni takomillashtirish faqat texnik jarayon emas, balki uzoq muddatli rivojlanishga va bozordagi pozitsiyalarni mustahkamlashga yo‘naltirilgan strategik qadamdir. Zamonaviy usullarni qo‘llash nafaqat xarajatlarni qisqartirishga, balki vaqt talablariga javob beradigan va kuchli raqobat sharoitida biznes maqsadlariga erishishga yordam beruvchi barqaror resurslarni boshqarish tizimini yaratishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Абрамов, И. В. Современные методы учета товарных запасов: проблемы и перспективы // Вестник экономики и управления. – 2023. – № 4. – С. 15-22.
2. Беляев, С. А., Козлова, Е. П. Управление запасами: концепции, модели и методы. – М.: Инфра-М, 2022. – 245 с.
3. Головин, В. Н. Интеграция автоматизированных систем учета в логистику предприятия // Логистика и управление цепями поставок. – 2021. – № 3. – С. 56-64.
4. Зайцева, А. И. Использование технологий RFID в управлении товарными запасами // Современные технологии управления. – 2022. – № 5. – С. 12-18.
5. Карпов, Д. В. Цифровизация учета товарных запасов: опыт и перспективы // Бухгалтерский учет и анализ. – 2023. – № 2. – С. 34-41.
6. Лебедев, О. С. Экономическая эффективность внедрения автоматизированных систем управления складом // Управление предприятием. – 2023. – № 1. – С. 22-30.

7. Николаев, П. В. Технологии машинного обучения в анализе товарных запасов // Инновации в экономике. – 2022. – № 4. – С. 18-25.
8. Сидорова, Т. В. Проблемы учета товарных запасов на предприятиях малого и среднего бизнеса // Малый бизнес: теория и практика. – 2021. – № 3. – С. 45-51.
9. Фролов, Е. А. Оптимизация учета запасов с использованием информационных технологий // Вестник науки и практики. – 2023. – № 6. – С. 29-36.
10. Чумакова, Н. И. Совершенствование учетных процессов в условиях цифровой трансформации // Бизнес и инновации. – 2022. – № 5. – С. 67-74